

Iso- ja pienikokoisten varusmiesten vaatetushuolto puolustusvoimissa

Talousvarikko vastaa varusmiesten ja reserviläisten vaatetushuollosta Puolustusvoimissa. Talousvarikon toiminta jakaantuu neljään toimipisteeseen: Hämeenlinnaan, jossa suoritetaan vaatevarustuksen kehittäminen ja hankinta sekä Säskylään, Mikkeliin ja Sodankylään, jotka pesivät ja korjaavat vaatetusmateriaalin

Vuosittaisen vaatetushankinnan arvo on vaihdellut eri vuosina ollen n. 20-60 milj. markkaa. Kun varusmiehiä vuosittain on palveluksessa n. 30 000 henkeä, on uuden hankittavan vaatetuksen arvo n. 700 – 2000mk / varusmies. Summa ei ole kovin suuri ottaen huomioon varusmiesten koulutuksen rasittavuuden maastoharjoituksiineen. Kun sotilaan vaatetusvarustuksen hinta on 15 000mk, on selvää, että tuotteita joudutaan korjaamaan useita kertoja elinkaarensa aikana. Tästä syystä tuotteet pitää suunnitella käyttötarkoitukseensa sopiviksi, kestäviksi sekä helposti korjattaviksi. Periaatteena varusmiesten vaatehuollossa on EPS – systeemi, eli varusmiehelle on annettava Ehjä, Puhdas, Kooltaan sopiva vaatetus. Uutta vaatetusta varusmiehelle pystytään antamaan vain osittain.

Jotta varusmiehet saisivat kooltaan paremmin sopivaa vaatetusta, suoritettiin v. 1993 laaja tutkimus varusmiesten mitoista. Kaikkiaan mitattiin: 3634 varusmiestä Jääkäriprikaatista, Savon Prikaatista, Porin Prikaatista ja Panssariprikaatista. Mitattavat kohteet olivat varusmiehen ikä, pituus, paino, päänympärys, kaulan ympärys, rinnan ympärys, selän leveys, vyötärön ympärys, lantion ympärys selän pituus, sivun pituus, jalan sisäpituus, käsivarren pituus, käden ympärys ja käden pituus.

Jokaiselle mitatulle suurelle laskettiin hajontadiagrammi. Mitatut tulokset ovat mielenteroisia. Niistä voidaan todeta, että alle 165cm pitkiä miehiä oli 1,6 %, yli 190cm pitkiä miehiä 5,5 % ja yli 195cm pitkiä 1 %. Suhteutettuna puolustusvoimissa vuosittain palvelevaan n. 30 000 varusmieheen alle 165 cm pitkiä miehiä olisi vuosittain n. 480 henkeä ja yli 195 cm pitkiä miehiä 300 henkeä.

Painon mukaan jaoteltuna 41-55 kg:n painoisia oli 2,4 % ja yli 110 kiloisia 1,2 %. Suhteutettuna 30 000 varusmieheen alle 55 kiloisia olisi 720 henkeä ja yli 110 kiloisia 360 henkeä vuosittain; aikamoinen suuret määrät siis. Nythän usean vuoden ajan myös naiset ovat voineet suorittaa vapaaehtoisena varusmiespalvelun, mikä lisää edelleen pienten kokojen kysyntää.

Varsin suuria ja myös pieniä kokoja varastosta kyllä löytyy. Muutamia esimerkkejä:

Kumisaapas 35-53, pakkassaapas 36-47, varsikenkä 35-52, lenkkitosu 35-52, maastopuku 644-868, suojahaalari 646-966, päähine 54-62, T-paita S-XXXL, pitkät alushousut XS-XXXL, päällystakki XS-XXXXXL

Jos kuitenkin ei löydy sopivia kokoja, niin periaate on selvä: Talousvarikko teettää kyseiselle henkilölle mittatilauspuvun. Kokemuksen mukaan vuosittain n. 5:lle henkilölle tehdään mittojen mukaiset asusteet. Mikäli varusmiehelle tehdään erikoistilauksesta jalkineet, joissa on huomioitu joihin ko. henkilölle tyypillisiä ortopedisiä erikoisominaisuuksia, **hän saa jalkineet mukaansa kotiutuksessaan. Kertausharjoituksiin osallistuessaan hän ottaa nämä jalkineet harjoituksiin.**

Täytyy kuitenkin myöntää, että suuresta kokovalikoimasta huolimatta ongelmia on olemassa. Isokokoisien varusmiehen tullessa palvelukseen kestää yleensä parhaimmassakin tapauksessa 1-2 viikkoa, ennen kuin mittapuvut ovat valmiina. Tähän on esitetty ratkaisuna, että jo kuntatilausudessa tilattaisiin erikoiskokoisille varusmiehille sopivat vaatteet. Mittapuvun teettäminen kuitenkin edellyttää mittojen ottamista ja tähän tarvitaan ammattitaitoinen vaatturi. Ei ole mielekästä ottaa vaatturi joka kutsuntapisteeseen kutsunnan ajaksi mittoja ottamaan, etenkin kun vain viidelle henkilölle vuosittain tehdään mittapuvut.

Talousvarikko pyrkii jatkuvasti kehittämään toimintatapojaan. Esim. kankaasta tehdyt vaatteet eivät ole ongelma, koska kankaasta on helppo tehdä vaikka kuinka isot vaatteet ja kangasta on meidän omassa varastossa aina saatavana. Ongelmana ovat neuletuotteet, jotka ostetaan valmiina tuotteina.

Esim. yhden kappaleen villapuseron tekeminen extra suuressa koossa on vaikeaa, koska missään ei ole neulosta varastossa eikä sen tekemiseen pientä määrää oikeanväristä ja -laatuista lankaa. Samoin langan kehräämis-, neuleen neulomis- ja värjäyskustannukset nousevat pilviin, jos tehdään vain muutama kappale kyseistä tuotetta.

Olisikin järkevää tilata normaalin esim. villapaitatilausksen yhteydessä villaneuletta sopiva määrä, esim. 100m, jolloin yhden mittatilausvillapuseron ompeleminen ei ole enää mikään ongelma. **Talousvarikon palvelutason kehittämisessä tämä on yksi mahdollisuus, jota tulemme harkitsemaan.**

Vakaa pyrkimys Puolustusvoimissa on, että kaikille miehille ja naisille tarjotaan oikeat ja sopivat vaatteet asepalveluksen suorittamiseen ja varsin hyvin tässä ainakin omasta mielestämme onnistumme. Otamme vastaan myös palautetta ja mahdollisia parannusehdotuksia. Tässä asiassa voi kääntyä puoleeni.

Terveisin

Pekka Vilhunen
Talousvarikko
PL 5
13211 Hämeenlinna

